

Projekat finansira Evropska unija

Projekat implementira
Hilfswerk International

AGEIZAM u MEDIJIMA

Projekat implementiraju:

Istraživanje provedeno u okviru projekta
„Action Against Ageism - Akcija protiv dobne diskriminacije“
Ova publikacije je urađena uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj publikacije je isključiva
odgovornost autora i ne predstavlja nužno stanovišta Evropske unije.

SADRŽAJ

UVOD

ŠTA JE TO AGEIZAM?

AGEIZAM U MEDIJIMA

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

ANALIZA REZULTATA

ANALIZA FORUMA

POSTOJI LI AGEIZAM U NAŠIM MEDIJIMA?

ZAKLJUČCI

UVOD

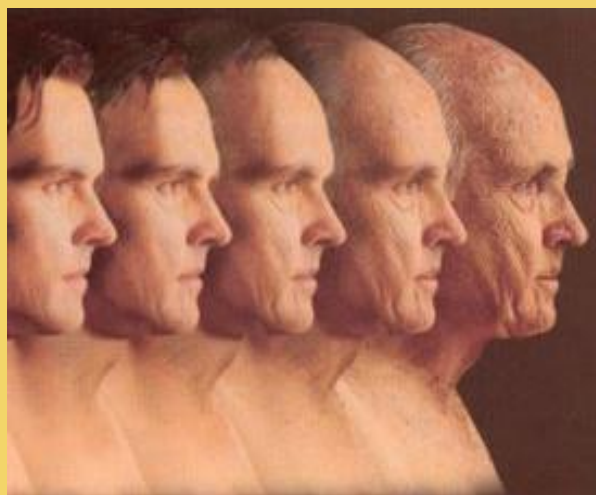
BiH postaje zemlja starijih ljudi i prema predviđanje UNDESA je da će do 2060. godine više od 30% stanovništva biti starije od 65 godina, što je značajno povećanje u odnosu na trenutnih 17%. Prema preliminiranim analizama, pokazuje se da su mediji dio problema odnosa prema starijim licima ali ujedno i dio mogućeg rješenja.

U svakodnevnom životu ne razmišljamo često o tome na kakav nam način mediji prikazuje pojedine kategorije ljudi. O moći medija napisane su brojne knjige i studije. Građani tijekom svojeg života pred televizijom i portalima provode više vremena nego u bilo kojoj drugoj aktivnosti. Naročito mlađe generacije sve više informacije dobivaju putem interneta, a stereotipi koje je televizija godinama izgrađivala, prenose se i na nove medije. Stoga su od velikog značaja istraživanja koja se bave istraživanjem medijskih sadržaja, te načina na koji mediji prikazuje pojedine kategorije ljudi, djecu, žene ili starije osobe. Razmišljamo li o tome kako način prikazivanja tih grupa ljudi utječe na naše doživljavanje i stavove o tim kategorijama ljudi?

U središtu ovog rada je ageizam u medijima u BiH i regionu EX YU, zbog istog govornog područja i česte prakse praćenja medija iz susjedstva.

Mediji imaju odgovornost da sve grupe ljudi prikazuje bez diskriminacije i omalovažavanja. Novinarski posao je odgovoran jer se greške koje novinar/ka učini ne mogu sakriti jednom kad se njegovi/zini tekstovi objave ili kada se emitira njegov/zin prilog. Zbog sve veće tabloidizacije medija, gdje masovni mediji više nisu samo sredstvo informiranja i edukacije, već postaju isplativ biznis, novinarstvo se pretvara u zabavu pri čemu su etika i profesionalni principi prilikom pisanja ili izvještavanja zapostavljeni.

Može li stereotipno prikazivanje starijih osoba u medijima utjecati na naše stavove o starijim ljudima?

ŠTA JE TO AGEIZAM?

Da bismo mogli odgovoriti na to pitanje, moramo najprije objasniti neke pojmove koji se povezuju s ageizmom. Tu spadaju pojmovi starenja i starosti. Starenje označavamo kao fiziološki proces koji nastupa odmah nakon rođenja. On je zajednički svim ljudima, ne možemo ga zaustaviti, a napreduje različitim intenzitetom. Autori Birren i Schroots (1984.) Starost je posljednje razvojno razdoblje u životnom vijeku pojedinca koje se može definirati prema kronološkoj dobi (primjerice, nakon 65. godine života), prema socijalnim ulogama ili statusu (primjerice, nakon umirovljenja) ili pak prema funkcionalnom statusu (primjerice, nakon određenog stupnja opadanja sposobnosti). Svim navedenim kriterijima zajednička je činjenica da je starost razdoblje prema kojem se odvija razvoj svakog pojedinca bez obzira na spol, rasu ili ekonomski status, u koje se ulazi u nekom trenutku. Određenja prema kronološkoj dobi za ovu dob uobičajeno navode donju granicu od 60 ili 65 godina.

U prošlosti su stariji ljudi zauzimali značajna mjesta u društvima, na njih se često gledalo kao na životne učitelje, tako da su zauzimali važna mjesta u zajednicama. Razvojem društva njihova je pozicija promijenjena.

Često su stavovi koje imamo prema starijim osobama negativni. Tako počinjemo formirati predrasude i stereotipe o starijim osobama. Ivan Šiber (1998.) definira predrasude kao izrazito apriorne stavove, donesene prije rasuđivanja, koji se temelje na snažnom emocionalnom odnosu, najčešće negativne i teško promjenjive, a stereotipe kao »generalizirana shvaćanja o osobinama pripadnika pojedinih društvenih grupa«. Kada je riječ o starijim osobama, stereotipi naglašavaju negativne osobine starijih osoba. Tako je Robert Butler 1969.g. upotrijebio pojam »ageism« kako bi opisao proces sistematskog stereotipiziranja i diskriminacije starijih ljudi (prema Dozois, 2006.). Vid Pečjak (2001.) smatra kako je ageizam sličan rasizmu ili seksizmu, a vodi prema nepriznavanju ili ograničavanju prava starosnih skupina. On navodi neke definicije ageizma (Pečjak, 2001.: 86):

- Diskriminacija na osnovi kalendarske starosti.
- Određivanje sposobnosti i propisivanje društvenih uloga isključivo na temelju životne dobi.
- Gledište koje ne prihvaća individualni pristup starijim osobama nakon određenog broja godina.
- Stvaranje stereotipija i sistematska diskriminacija ljudi samo zato što su stari.
- Fraze »ti si prestar« ili »ti si premlad« jednako su bešćutne.

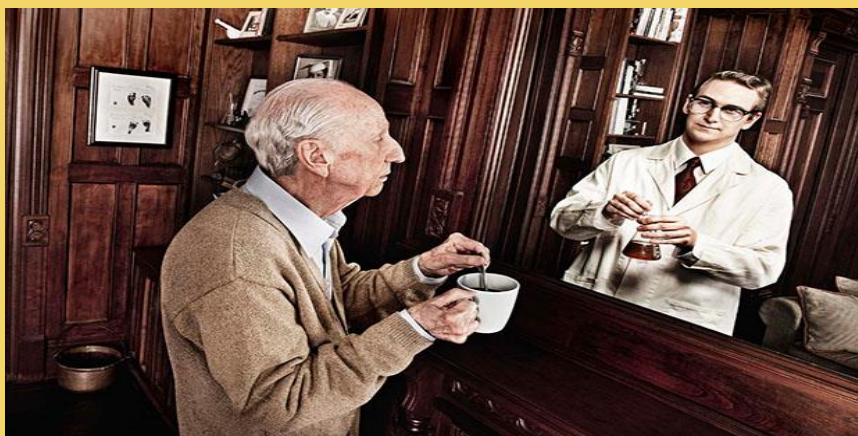
Ageizam utječe na društvenu interakciju, život općenito, zdravstvenu zaštitu, zapošljavanje i socijalnu politiku. Stvaraju se stavovi kako su starije osobe neproduktivne, boležljive, depresivnije, slabije zaključuju.

Postoje četiri kategorije ageizma:

- osobni ageizam - navike, ideje, uvjerenja i stavovi individue koji su pristrani, usmjereni protiv osoba ili grupa s obzirom na njihove godine
- institucionalni ageizam - zadatci, pravila i djelovanja koja diskriminiraju individue i/ili grupe zbog njihove starosti
- namjerni ageizam - ideje, stavovi, pravila ili djelovanja koja se provode sa znanjem da su pristrani prema osobama ili grupama s obzirom na njihove godine (ova kategorija uključuje djelovanja koja iskorištavaju ranjivost starijih osoba)
- nenamjerni ageizam - ideje, stavovi, pravila ili djelovanja koja se provode bez svjesnosti počinitelaca da su pristrane prema osobama ili grupama s obzirom na njihove godine.

Apsurd je u tome što pojedinac koji diskriminira određene grupe obično ostaje protivnik te grupe tj. diskriminira druge i drugačije ali kada je riječ o diskriminaciji na osnovu godina većina tih pojedinaca postat će pripadnikom ove skupine u budućnosti.

Ageizam je diskriminacija budućeg sebe.

AGEIZAM U MEDIJIMA

Od kada je definisan ageizam rade se istraživanja koja ispituju koliko je i da li je ageizam prisutan u masovnim medijima. Mnogi od tih autora (Larson, Kubey i Coletti, 1989.; McGuire, 2008.) analizirajući ageizam u masovnim medijima slažu se da je to rastući problem ne samo za stariju populaciju već za cjelokupno društvo. Također napominju da su masovni mediji odgovorni za oblikovanje naših mišljenja i stavova. Uvjeravačka sposobnost medija je ogromna. McGuire (2008.) napominje kako brojna znanstvena istraživanja pokazuju da društvo uči koristiti negativne asocijacije za starije osobe kroz uporabu medijskih izričaja. Dokazano je da se starije osobe u medijima prikazuju negativnije od mlađih osoba. Uporedbe radi podatak kako u prosjeku u SAD-u dijete gleda televiziju oko četiri sata dnevno, do puberteta će pogledati oko 22 000 sati programa. S druge strane, starije osobe se prikazuju u prosjeku oko 4% u tv programu. U stvarnosti, starije osobe čine sve veći procenat stanovništva planete i taj omjer se drastično povećava iz godine u godinu. U BiH se predviđa da će do 2060. godine više od 30% stanovništva biti starije od 65 godina. Te činjenice, u kombinaciji s manjkom znanja o starijim osobama, stvaraju predrasude prema toj skupini. (McGuire, 2008.) Zanimljiva je teoriju uokviravanja (framing theory) (Autori Bailey i Park (2006.)), koja objašnjava kako način na koji pojedini medij prikazuje pojedinu poruku, utječe na to kako publika interpretira pojedinu situaciju ili događaj. Ta je teorija bitna i u okviru shvaćanja ageizma u medijima.

Tokom proučavanja tekstova koji se odnose na ageizam u medijima nismo naišli na istraživanje uzroka zašto novinari rade priloge u kojima je prisutan ageizam. Postavlja se pitanje ko utječe na njih i njihov rad? Jesu li i oni izloženi svim onim utjecajima koji su odgovorni za pojavu ageizma, kao što su: segregacija među generacijama gdje više generacija ne živi zajedno te nemaju mogućnost boljeg upoznavanja; frustracije i nezadovoljstvo koje je najlakše usmjeriti prema najslabijim skupinama (u ovom slučaju prema starijim osobama), utjecaju medija i mnogih drugih? Je li možda ageizam u medijima povezan i s povećanjem negativnih vijesti u medijima, ponajviše crne kronike, gdje se počinje stvarati apokaliptična slika svijeta u kojem je sve crno, negativno i osuđeno na propast? Možda je ageizam povezan i sa sve većom tabloidizacijom i senzacionalističkim medijima koji nisu zainteresirani za pošteno, nepristrano

izvještavanje, već za povlađivanje gledateljima. U takvim medijima »ozbiljne teme« (hard news) ne dobivaju medijski prostor, nego su zamijenjene »lakim temama« (soft news) koje se bave estradom, aferama, seksualnim skandalima, itd.

Nažalost ovaj trend može se primjetiti i u informativnim medijskim sadržajima. U medijskim sadržajima u kojima je vidljiv nedostatak profesionalizma, ali i novinarske etike, često nema mjesta za teme o starijim osobama ili se pak i njih prikazuje u negativnom kontekstu. Komercijalni interesi koji nameću gledanost kao glavni imperativ također utječu na način na koji se u medijima prezentiraju pojedine kategorije ljudi, pa tako i stariji ljudi. Televizijski programi prodaju se kao roba, a ispitivanja gledanosti televizijskih programa prate gledanost pojedinih emisija prema dobnim ciljnim skupinama, od kojih je marketinškim agencijama, najzanimljivija dozna skupina od 18 do 49 godina. I ta činjenica sasvim sigurno utječe na odabir. U središtu našeg istraživanja su popularni mediji u regionu i cilj nam je napraviti početnu analizu načina predstavljanja starijih osoba u medijima.

GSS I POLICIJA
Starac iz Širokog Brijega koji je nestao prije dva dana pronađen živ i zdrav

Klix.ba
25. 2. 2019. u 08:50

Pripadnici GSS Široki Brijeg uz asistenciju pripadnika policije pronašli su 69-godišnjeg M. K. iz Rujna kod Širokog Brijega, nakon više od dana potrage. On je nestao u srijedu u popodnevni satima.

Kako su naveli, muškarca su pronašli u blizini mjesta Kušanovac jučer u posljedipodnevni satima.

'Bilo je jako podhladen, sa ozbiljnim ranama na nogama i ozeblinama. Pružena mu je medicinska pomoć, utopljen je i ubrzo našim vozilima i transportiran do ceste te predan

BH Telecom: BH Tel... THORNTON CREEK... FundsforNGOs Pre... Projekat "Kako plan... PADOR

RJEKA I PGŽ HRVATSKA I SVIJET SPORT CRNA KRONIKA MOZAIK

Naivna starica iz Istre: "Bolesnom" Amerikancu putem interneta uplatila više stotina tisuća kuna

17. Kolovoza 2019. 10:05

Podijeli

Foto: Igor Soban/PDSELL

jsbee.net/wp-content/uploads/2019/08/PXL_230918_22066807.jpg?x=91229

PETORO DECE OSTAVILO OCA NA CEDILU: Starac otpušten iz bolnice, ali nema kod koga da ode

I. S. | 12. februar 2019. 11:51 | Komentara: 39
Posle višemesečnog lečenja, pacijent (63) otpušten iz zdravstvenog centra u Vranju, ali nema koga da ode. Cerke i sinovi odbili da ga preuzmu od lekara, pa su im napisane krivične prijave

Preporučite 13 Podigni Tweeti

THORNTON CREEK... FundsforNGOs Pre... Projekat "Kako plan... PADOR

HOME NEWS SHOW SPORT LIFE&STYLE SCI/TECH VIRAL

GA SVIJET KOLUMNE CRNA KRONIKA ŠOKANTNOI REGIONALNO REPORTERI PAMETNA KUNA POSLODAVAC

Prevario staricu (72): Lažno se predstavio i uzeo 150.000 kn

Ako se dokaže da je prevarom pribavio znatnu imovinsku korist, za što se smatra svaki iznos veći od 60.000 kuna, prijeti mu do osam godina zatvora

Like 2 Share Send Tweeti Viber Email Like 1.3M 2054 prikaza

Autor: Denis Gašić Ponedjeljak, 29. 07. 2019. u 14:12

Zagrebačka policija uhitila je muškarca (35) zbog prevare, a još uvijek traže njegova suradnika.

Netko je nazvao staricu (72) u petak i rekao joj kako se pojavio veliki broj lažnih novčanica zbog čega iz banke mora podići novac koji ima na računu. Gospođa je to učinila, a uhićeni muškarac potom je došao po novac. Predstavio se kao službena osoba pa mu je starica dala 150.000 kuna.

Muškarac joj je rekao da mu mora dati i ostatak novca iz banke. Dan kasnije, u subotu, netko je ponovno nazvao staricu i rekao joj da će kolega ponovo doći po novac. Ona je

Глас Српске Novosti Društvo Hronika Kultura Sport Plus Komentari Tehnologija

Našlovna / Hronika / Crna hronika

Prevaranti Starcu uz Doboja uzeli 8.000 maraka

Nevena Burić
23.03.2019. 14:34

Prevaranti Starcu uz Doboja uzeli 8.000 maraka

Doboj - Policija traga za dvojicom staraca koji su na prevaru ukrali oko 8.000 KM od Dobojske (74) tako što su tražili da im pokaže novčanice od 500 evra, pod izgovorom da žele da ih uporede sa svojim

HRONIKA

TRAGEDIJA U MOSTARU Starac poginuo prilikom pada s balkona zgrade

Osamdesetogodišnji K.P. smrtno je stradao prilikom pada s balkona stambene zgrade u Ulici kardinala Stepinca u Mostaru.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Period praćenja medija

Praćenje medija je realizovano unutar 15 mjeseci u periodu: januara 2019.godine - mart 2020. godine.

Vrsta medijskih sadržaja

U analizu su uzete objave vijesti, izvještaja, autorskih komentara, intervjua, autorskih tema i ostalih žanrova. Praćeni su pisani i online mediji ali i TV sadržaji, mada u manjoj mjeri. Obuhvaćeni su mediji EX YU područja koji zbog jezičke pristupačnosti imaju zajednički uticaj na populaciju Bosne i Hercegovine.

Metodologija

Na mjesečnoj bazi pretraživani su sadržaji na portalima, web stranicama informativnih kuća i novina i časopisa. U primarnu analizu ulaze sadržaji 458 objava u ovom periodu. Zbog zanimljivosti i dodatnog produblivanja teme ageizma u medijima analizirana su tri foruma na kojim su uočene ageističke objave pojedinaca.

Urađena je primarna kvantitativna analiza objava ali i kvalitativna analiza sadržaja i konteksta sa aspekta prikazivanja starijih lica.

Stereotipi koji se identificirani u člancima razvrstani su prema Erdman B. Palmore (1990) koji izdvaja devet negativnih, ali i osam pozitivnih stereotipa koji su povezani sa starenjem:

a) negativni stereotipi - boležljivost, starost, ružnoća, umno nazadovanje, gubljenje pamćenja, beskorisnost, izoliranost, siromaštvo i depresija;

b) pozitivni stereotipi: ljubaznost, mudrost, pouzdanost, bogatstvo, politički utjecaj, sloboda, vječna mladost i sreća primjenjuju se za borbu protiv dobne diskriminacije i ageizma).

ANALIZA REZULTATA

Unutar petnaestomjesečnog istraživanja analizirani su prikupljeni rezultati i neke od analiza prikazane su kako slijedi:

Grafik 1.

U medijima starija lica najčešće su subjekti ili objekti članaka crne hronike. U većini slučajeva predstavljeni su negativno. Čak 68% obrađenih članaka otpada na članke u kojim se starije osobe predstavljene kao negativne. Kroz dublju kvalitativnu analizu bit će detaljnije predstavljeno u kojem kontekstu i na koji način se starija lica u medijima portretiraju kao nepoželjna.

Neke od najčešćih negativnih osobina vezanih uz starija lica u kvalitativnoj analizi medijskih objava prikazani su na graficima koji slijede.

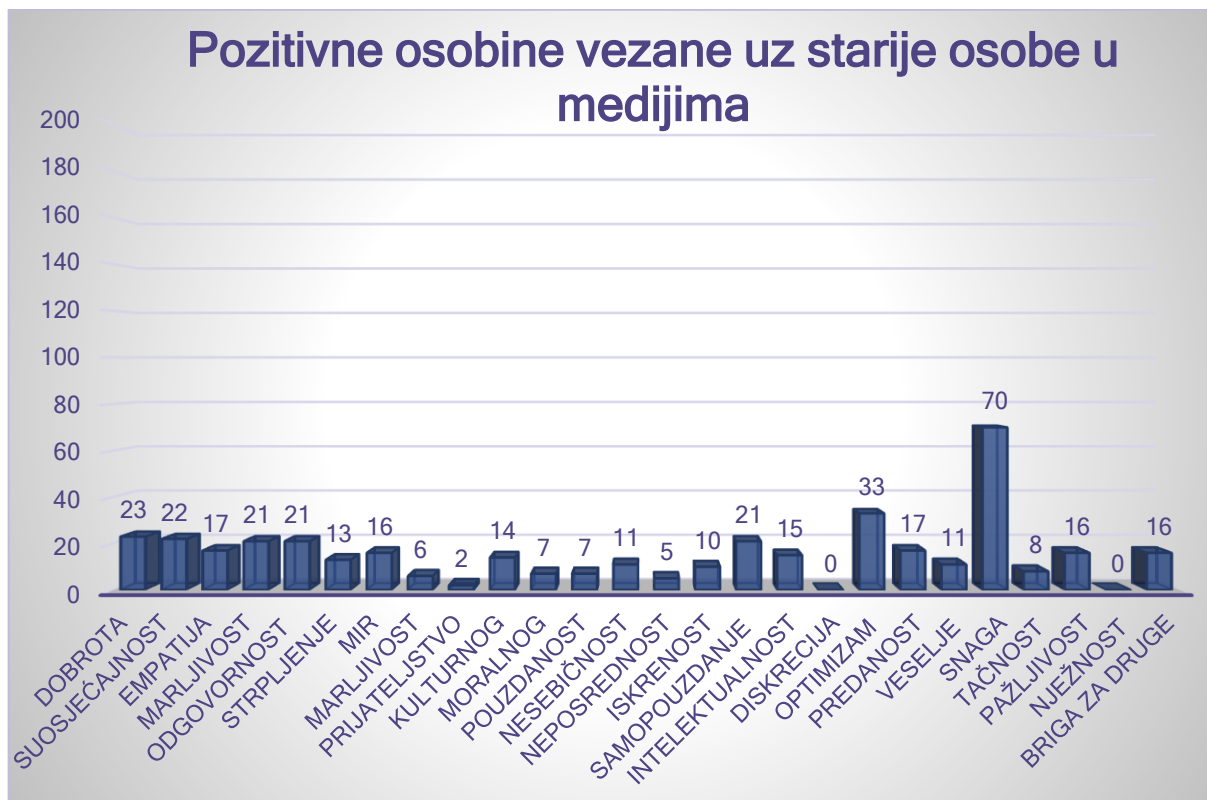
Grafik 2.

Na prvi pogled vrlo jasno dominiraju atributi koje mediji vežu uz stariju populaciju: nesigurnost, nemoć, slabost i uloga žrtve. Ako dodamo tom zbiru agresivnos i grubost portretira se vrlo nepoželjna slika osoba koje nije poželjno imati u svojoj okolini.

S druge strane znatno manji broj pozitivnih osobina spominje se u člancima o starijim osobama. Svega 18% članaka predstavlja starije u pozitivnom svjetlu. Jedan dio njih otpada i na članke o centrima za zdravo starenje bez kojih bi ova slika bila sigurno još nepovoljnija.

Grafik 3.

Na grafikonu 3. jasno se vidi da pozitivne osobine koje se vežu sa starijim licima su snaga. Vrlo su rijetke osobine odgovornosti, marljivosti ali na cijom uzorku nije zabilježeno niti jedno pominjanje diskrecije i nježnosti te jednocifrene frekvencije prijateljstva, marljivosti, moralnosti, pouzdanosti, neposrednosti i tačnosti.

Grafik 4.

Analizom sadržaja grupisane su osobine i na grafiku 4. jasno se vidi da je starija osoba u medijima prikazana kao slaba, nemoćna i žrtva, te agresivna, neodgovorna i neumjereni. 72% medijskih objava ima negativan kontekst u kojem prikazuje starija lica.

Poznato nam je da mediji igraju značajnu ulogu u formiranju mišljenja svakog pojedinca te da njihova interpretacija značajno doprinosi opšteprihvaćenju slici o nekoj grupi ili pojedincu. Kakva se slika formira o starijim licima kao opšteprihvaćena analizirali smo kroz nekoliko foruma/komentara na članke o starijim licima.

ANALIZA FORUMA

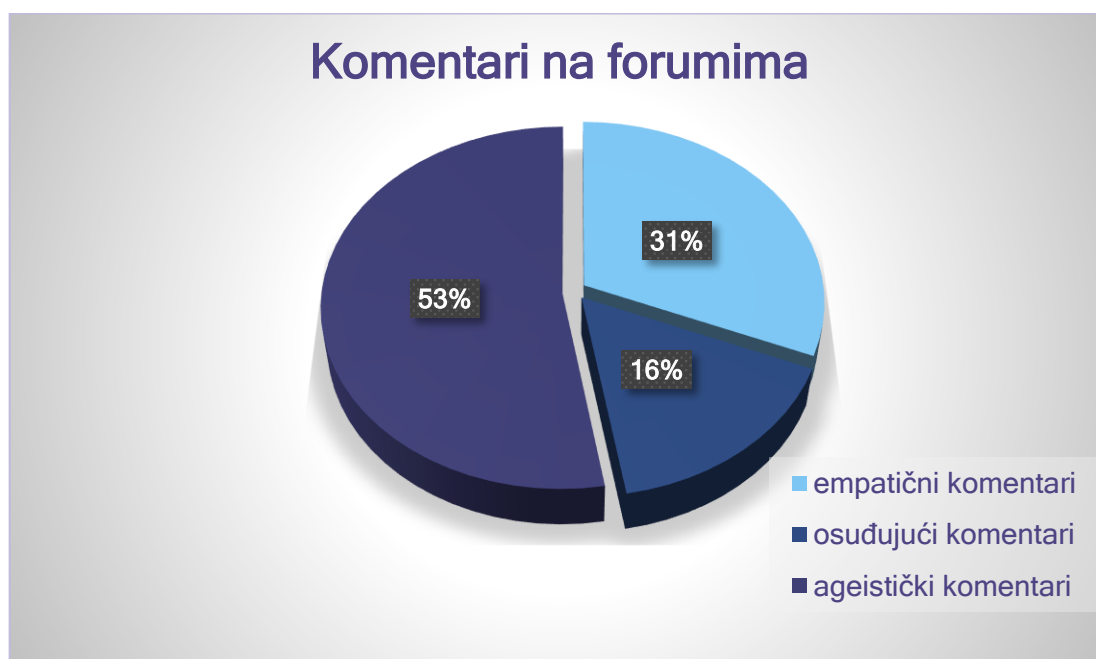
Tokom kvalitativne analize članaka i objava primjećeno je da je ageizam značajno zastupljen od strane konzumenata portala putem komentara na članke u forumima.

Radi se o tri ugledna, vrlo posjećivana portala u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji na kojim je dozvoljen komentar čitalaca i otvoren za javnost što te objave čini javnim i prilično relevantnim za formiranje mišljenja javnosti. Analizirani su komentari na tri foruma (komentara) www.klix.ba, www.24sata.hr i www.b92.net.

Ono što je vidljivo na prvi pogled je to da je u komentarima zastupljen govor mržnje. Omalovažavanje starijih lica bez suzdržavanja.

U analizu ušli su 112 komentara, prema tipu podijeljena u 3 skupine: empatični - u koje osim podrške i branjenja prava starijih lica ulaze i komentari u kojim se izražava sažaljenje, komentari koji osuđuju starije ljude, bilo zbog nekog događaja ili zbog konteksta u kojem je starije lice prikazano i treća kategorija su ageistički komentari o čijoj analizi će biti više riječi u nastavku.

Grafik 5.

Neki od primjera komentara na članke na portalima:

KLIX.ba

"cuj starac?? cemu potreba da se napise starac...."

"Ko daje ovim metuzalemima vozacku nije mi jasno"

"Hajd to nego što imaju i pravo glasa...."

"Vidiš... kada ideš pješke onda si starica, a kada si za volanom, onda si vozačica."

"Nit je ova primjetila da je udarena, nit je ova da je udarila.."

"Ljudi namještaljka, kakva 70 godišnjakinja vozila, nigdje veze, ti stariji nebi pobjegli nikada, samo neko preuzeo na sebe udes."

"Znaci 4god je razlika imeđu biti vozac i starac po klixu. 70 je velika razlika od 74. "

"Zabraniti volan osobama iznad 60 godina starosti."

"Pa strasno, ukrast mu nesto, a onda ga jos i udavit. Starcima djeca trebaju kupit oruzje i naucit ih pucati"

24sata.hr

"Metuzalem od 75 godina vjerojatno ni ne vidi posteno ispred sebe... treba mu "3 dana" da okrene vrat i pogleda na raskrizju lijevo-desno. Cudo da se takvima dopusta da voze"

"A kojeg boga on radi za volanom s 75 godina?"

"Nebitno koliko je tko star, i vozac i pjesak moraju dobro obratiti pozornost prilikom prelaska ceste/prilazenju pjesackom prijelazu, a ne trcati kao muha bez glave."

"Kamikaza (75) udario u maloljetnu pješakinju i teško ju ozlijedio..."

"Rigorozno kazniti i počinitelja i onog tko tom grobu nije oduzeo vozačku dok je navršio 68...."

"Uvatili ste se godina ka pijani plotu. Šta godine imaju veze sa vožnjom ili nekakvim radom. Znam neke starce koji po vama ne bi smili ni život, a kamoli voziti, a voze bolje od 75% vozača. Normalno njihove motoričke sposobnosti su smanjene, ali to ne znači da su i loši vozači. Sve je u glavi vozača, bez obzira koliko ima godina, policiji i sudstvu"

TESKE POVREDE

Sarajevo: Policija pronašla 70-godišnju vozačicu koja je autom udarila staricu i pobjegla

51 komentara 158 dijeljenja

MUP RS

Policija u Sarajevu pronašla je vozačicu koja je jučer automobilom udarila 74-godišnju pješakinju inicijala A. S. iz Gacka, kod Doma zdravlja "Omer Maslić" i pobjegla ne ukazavši pomoć povrijeđenoj ženi.

Radeci na rasvjetljavanju ove saobraćajne nesreće, pripadnici Odjeljenja za saobraćajne istrage došli su do saznanja da se radi o Passatu. Izvršenim provjerama olicija-unistila-cak-pet-tona-droge/200615102_ila 70-godišnja S. H. N. iz Brčkog.

"Ma treba oduzeti vozačke sa 65 i gotovo nema vise tu refleksa i onako se voze ko muhe bez glave jer dosadno doma ajmo se voziti , uvest zakon sa 65 i gotovo nema vozacke pa nek se pjene komunalcu."

"Neznam zasto tim starima daju vozacku njihovi refleksi nisu vise dobri i nisu sposobni voziti"

"Ajde kad je zenska onda napisete starica, a kad je musko onda je vozac i muskarac. Deda nije vise za voziti, a curi sve najbolje."

b92.net

"70 godina više i nije neka pozna starost. Nadam se da će taj manijak na robiju neku."

"Matoro pa poludelo... 82 godine..."

POSTOJI LI AGEIZAM U NAŠIM MEDIJIMA?

Istraživanje je pokazalo da jezik mržnje pa samim tim i ageizam postoje u medijima u regiji. Istraživanjem nisu analizirane frekvencije medijskih objava u kojim se spominju starija lica i njihov omjer u odnosu na druge skupine ali se sa sigurnošću može tvrditi da starija lica nisu jako zastupljena u medijima. Njihovo prikazivanje u medijima je većinski (više od 68%) u negativnoj konotaciji. Prema drugim istraživanjima, usporedbe radi, mladi su medijima predstavljeni skoro 50% u negativnoj konotaciji što je također loše ali mnogo bolje od predstavljanja starijih osoba.

Ovi rezultati potvrđuju rezultate stranih istraživanja na istu temu kao npr. Harwood i sur. utvrdili su da su stari pretežito negativno prikazani na televiziji, počevši od toga da ih prikazuje kao potpuno nezainteresirane osobe zatvorena uma pa sve do opisa starijih kao nesposobnih, mentalno sporih i usamljenih. Takvo negativno prikazivanje korelira s kasnijim stereotipiziranjem starih ljudi i njihovim položajem u društvu.

Mediji u regionu ističu negativne priče općenito ali neke grupe naročito trpe negativne posljedice zbog toga.

ZAKLJUČCI

Rezultati ovog istraživanja ukazali su na potrebu šireg interdisciplinarnog istraživanja koje bi zajedno provodili medijski teoretičari, socijalni gerontolozi i socijalni psiholozi. Ageizam kao vid diskriminacije je evidentan, a mediji su u poziciji da na njega utiču. Upravo iz tog razloga bi bio značajan uticaj edukacija za medijske profesionalce ali i pozitivne kampanje usmjerene prema običnim ljudima. Govor mržnje, omalovažavanje i podsmijeh značajno je zastupljen u komentarima na forumima što pokazuje ozbiljan problem na svim nivoima društva. Pojam ageizam ne postoji u BiH zakonodavstvu, o njemu se ne priča u javnim raspravama iako je prisutan, kako u medijima, tako i u drugim institucijama. Borba protiv ageizma, kao i svakog drugog oblika diskriminacije, je teška. Specifičnost ageizma je u tome što starije osobe najčešće nisu svjesne da su diskriminirane ili negiraju svoj položaj svjesno. Starije osobe u BiH čine preko 17% stanovništva (prema popisu iz 2013) i taj procenat raste, stoga je vrlo važno učiniti neophodne korake za poboljšanje njihovog položaja.

Entitetske vlasti donijele su Strategiju za unaprijeđenje položaja starijih osoba u oba entiteta. U FBiH ista je ostala u nacrtu dok je u RS-u ona usvojena. Akcioni planovi koji bi implementirali strategiju tek su sporadično izrađeni u rijetkim lokalnim zajednicama.

Bosna i Hercegovina je potpisnica mnogih međunarodnih ugovora i konvencija kojim se garatuju prava starijim osobama. Madridski akcioni plan za starije je potpisan, također. Ali ageizam je opći problem i kao takav sve više uzima maha. BiH se mora otvorenije konfrontirati medijskoj diskriminaciji jer je to najjednostavniji način za uticaj na veliki broj ljudi.

Kako se navodi u Inicijalnom izvještaju Bosne i Hercegovine o primjeni Madridskog akcionog plana za starenje: "U lokalnim zajednicama je uočen nedostatak aktivnosti u kojima bi starija lica mogla uzeti učešće. Iz tog razloga, sposobnosti, vještine i znanja starijih lica ostaju neiskorištena i ona, usljed isključenosti, postaju podložna mentalnim bolestima, a prvenstveno depresiji. Sve to ima negativan učinak na kvaliteti života starijih osoba."

Na poboljšanju ovog segmenta života se dosta radilo u posljednje vrijeme ali mediji to nisu adekvatno pratili.

Borba protiv ageizma u BiH se može okarakterisati kao pasivna. Potrebno je učiniti korake ka aktivnom pristupu i animirati akademsku zajednicu, pokrenuti i javnu raspravu o problemu ageizma, u koju bi bili uključeni i akademski stručnjaci, razne organizacije koje okupljaju osobe starije životne dobi, medijske stručnjake i mnoge druge osobe koje su kompetentne u području rješavanja problema ageizma. Tek tada moguće je očekivati da se problem ageizma zakonski regulira.

Također je važno i kvalitetno obrazovanje svih medijskih radnika kako bi njihov rad bio doveden na profesionalniju razinu na kojoj ne bi bilo vidljivo stereotipiziranje i diskriminiranje niti jedne društvene grupe pa tako niti starijih osoba. Konačan cilj trebalo bi biti stvaranje tolerantnog društva koje ne prosuđuje osobe s obzirom na dob ili spol, društva koje nema predrasude prema ženama, starijim osobama ili bilo kojoj drugoj grupi ljudi. Svaka osoba ima pravo na dostojanstvo, kvalitetan život, pravo na privatnost te mnoga druga prava koja joj pripadaju po rođenju. Smatramo kako stvaranje tolerantnog društva koje će poštivati ta prava, nije utopija već cilj koji je moguće ostvariti.

*Svi žele da dočekaju starost,
a kada je jednom dočekaju ljute se na nju.*

Marko Tulije Ciceron

*Četrdeset godina je starost za mlade ljude,
a pedeset mladost za stare.*

Mihail Šolohov

